

ÖĞRETMENLERİN ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİMİNE İLİŞKİN ÖZ-YETERLİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF TEACHERS' SELF-EFFICACY PERCEPTIONS REGARDING GIFTED TALENTED EDUCATION

Burcu ŞENOL¹, Adem ÖZÇELİK², İbrahim ÇİFT³, Halide Zeynep SEVİK⁴

Makalenin Alanı: Eğitim Teknolojileri

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi

01.09.2023

Kabul Tarihi

14.10.2023

Anahtar Kelimeler

Öğretmen, üstün yetenek, öz yeterlilik

Özet

Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitim hakkındaki öz-yeterlik algılarına dair yapılan bu çalışmada, birkaç ana demografik değişkenin bu algılar üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bu değişkenler yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, çalışılan okulda görev yapma süresi ve mesleki kıdem olarak sıralanabilir. Çalışmanın temel bulgularına göre; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalışılan okulda görev yapma süresi ve mesleki kıdem gibi değişkenler öğretmenlerin üstün yeteneklilere yönelik öz-yeterlik algıları üzerinde belirleyici bir etkiye sahip değildir. Ancak medeni durum, bu algıları etkileyen bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Özellikle evli öğretmenlerin, bu konudaki öz-yeterlik algılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmenlerin mesleki deneyimleri veya eğitim durumlarına göre değil, kişisel yaşantıları ve medeni durumlarına göre bu öz-yeterlik algılarının şekillendiğini göstermektedir. Bu, öğretmen eğitimi ve destek programlarında, sadece mesleki ve akademik unsurlara odaklanmanın yanı sıra, öğretmenlerin kişisel yaşantılarına da dikkat edilmesi gerektiğini işaret etmektedir. Sonuç olarak, öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitimdeki öz-yeterlik algılarının, belirli demografik değişkenler tarafından etkilenmediği, ancak medeni durumun bu algılarda belirleyici bir rol oynadığı gözlemlenmiştir.

Article Info

Abstract

¹ Mehmetçik İlkokulu, İstanbul, e-mail: burcusenol1982@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7443-7112 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

² Osmangazi Halk Eğitim Merkezi, Bursa, e-mail: ademozcelik08@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-6528-3617

³ Mehmetçik İlkokulu, İstanbul, e-mail: gamzelimden@hotmail.com, ORCID: 0009-0006-7954-4634

⁴ Çekmeköy Saadet Yılmaz İlkokulu - Ortaokulu, İstanbul, e-mail: haldezeynep34@gmail.com, ORCID: 0009-0008-2372-8391

Received
01.09.2023

Accepted
14.10.2023

Keywords
Teacher, superior
talent, self-efficacy

In this study on teachers' self-efficacy perceptions about education for gifted students, the impact of several main demographic variables on these perceptions was examined. These variables can be listed as age, gender, marital status, educational status, length of service at the school and professional seniority. According to the main findings of the study; Variables such as age, gender, educational status, length of service at the school and professional seniority do not have a decisive effect on teachers' self-efficacy perceptions towards gifted students. However, marital status stands out as a factor affecting these perceptions. It was determined that especially married teachers had higher self-efficacy perceptions in this regard. The findings show that teachers' self-efficacy perceptions are shaped not by their professional experience or educational background, but by their personal lives and marital status. This indicates that teacher training and support programs should not only focus on professional and academic elements, but also pay attention to teachers' personal lives. As a result, it was observed that teachers' self-efficacy perceptions in education for gifted students were not affected by certain demographic variables, but marital status played a determining role in these perceptions.

1. GİRİŞ

Bireyin hayatının anne karnından başlayan eğitim yolculuğu, hayatının son anına kadar sürmektedir. Ancak yolculuğun en başında oluşturulduğu ve organize edilmiş bölümü örgün eğitim kurumunda yaşanır. Teknolojik ilerlemeler toplumları hızla dönüştürmekte, dönüşüme uyum sağlama ihtiyacı eğitime olan talebi artırmaktadır (El Khoury ve Al-Hroub, 2018: 3).

Eğitime parlaklık veren toplumlar, sürekli sürdürülebilir ve evrilen bir dünyada başarılı olabilmek adına eğitimi geliştirmişlerdir. Modern toplumlarda, eğitimin değeri gün geçtikçe artarken, eğitimin daha sistemli ve verimli bir şekilde dağılması için belirli stratejiler ve programlar sunulmaktadır (Gaines, 2018: 2).

Özel eğitim, bireysel olarak özel olarak tasarlanmış, özenli bir uygulama ve değerlendirme süreciyle gerçekleştirilen eğitim yaklaşımlarını ifade eder. Bu yaklaşım, sadece belirli para imkânı olan bu paraya uygun bir eğitim almak değil, aynı zamanda bu zamanda alabileceğiniz en uygun ve kısıtlamaların en az olduğu yerde eğitim almalarını sağlamaktır (Stephens, 2018: 13).

Bununla birlikte, özel eğitim; özel kişilere olan bireylere yönelik, yapabileceklerini potansiyellerini en üst düzeye çıkaran, onları toplumla bütünleştiren ve bağımsız bir birey olarak hayatlarını sürdürebilmemi geliştiren bir eğitim sürecini ifade eder.

1.1. Üstün Yetenekli Kavramı

Tarihsel süreçte üstün yetenek seçeneklerinin ilk izlerini M.Ö. 6. yüzyılda Eski Sparta'da görmekteyiz. O dönemde dikkat yeteneğine sahip yeteneklere sahip erkek çocuklar, 7 yaşlarına geldiklerinde savaş yeteneklerini geliştirmek amacıyla özel bir eğitime tabi tutuluyordu. Tang Hanedanlığı döneminde, MS 618-907 yılları arasında, Çin'de üstün

yetenekli gençlerin özellikle sarayda sınıflandırıldığını ve değerlendirildiğini görmekteyiz (Bildiren, 2018: 3).

Osmanlı günleri, II. Murat döneminde ve Fatih Sultan Mehmet tarafından revize edilen Enderun döneminde, devletin yönetiminde görev alacak eğitim için üstün yetenekli gençlerden yararlanıldığına tanıklık ediyoruz (Güven, 2018: 90). "üstün yetenek" ifadesi, birçok insanın aklında yüksek zekâ ve başarıya sahip bireyleri ortaya çıkar. Ancak bu algı, Antibiyotiklerin tam anlamıyla çözümünü engeller. Tarih boyunca birçok araştırmacı, üstün yeteneğin gerçek tanımlanmasını belirlemek için çalışmıştır.

Üstün yetenekli, yedi temel zihinsel beceriye sahip, beş temel zihinsel beceriye sahip bilgi birikimine sahiptir, bunlar arasında hızlı bilgi, hafıza ve mekânsal algı da bulunmaktadır (Koçak, 2020: 11). Gür (2017) perspektifine göre, üstün yetenek, zihinsel yetenek, yaratıcılık ve motivasyon olmak üzere üç ana alanda belirginleşir. Bu üç özelliği etkili bir şekilde birleştirebileceğini, gerçek üstün yetenekli olduğunu belirtir (Gür, 2017: 4). Hafıza ve mekansal algı da bulunmaktadır (Koçak, 2020: 11).

1.2. Öz-yeterlik Algısı

Öz-yeterlik algısı bireyin çocukluğundan itibaren oluşturmaya başladığı ve yaşadığı deneyimleri sürecinde geliştirdiği bir olgudur. İnsanların belirli bir davranışı yapabilmeleri için belli bir olgunluğa ve bazı yeterliklere sahip olması gerekmektedir. Davranışı oluşturan bu yeterlikler, farklı kaynaklardan beslenerek bireyin öz-yeterlik algısı olarak karşımıza çıkar. Bu öz-yeterlik algısı, insanların karşılaştıkları olaylardaki düşünce şeklini, duygusal tepkilerini ve sonuç olarak davranışlarını etkiler. Algılanan öz-yeterlik, yalnızca ileriye yönelik korkuları ve engellemeleri azaltmakla kalmaz, aynı zamanda nihai başarı beklentileri yoluyla, bir kez başlatıldıktan sonra başa çıkma çabalarını da etkiler (Gallagher, 2012: 316).

Bu algı, bireyin yaşadığı sürecin olumlu ya da olumsuz olup olmadığını değerlendirmesinde büyük role sahiptir. Bu süreçte öz-yeterlik algısı bireyi harekete de geçirebilir, onu bloke de edebilir.

Duygu ve düşünceler insan davranışları üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Yüksek düzeyde öz-yeterliğe sahip olan bireyler, başarma ile ilgili duygu ve düşüncelerinde gerekli yetkinliğe sahip oldukları algısı nedeniyle karşılarına çıkan zor durumları başarıyla sonlandırmak için büyük çaba sarf ederler ve sabırla mücadele ederler. Akademik öz-yeterlik inancı yüksek olan öğrenciler, önceki başarı ve yetenek düzeyleri ne olursa olsun, daha fazla

sebat gösterir, başarmak için daha fazla bilişsel ve üst bilişsel strateji kullanırlar (Pajares, 2002: 117).

Ancak olumsuz öz-yeterlik algısı olan bireyler ise karşılaştıkları zor durumlarda negatif düşüncelerle sürece yaklaşarak olumsuz duygu durumlarının da etkisiyle kaygı ve endişeye kapılır ve durum gerçekte olduğundan daha zor bir hale gelmiş olur (Bandura, 1977: 80).

1.3. Araştırmanın Önemi

Üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitim, onların potansiyellerini en üst düzeyde gerçekleştirmeleri için kritik bir öneme sahiptir. Bu eğitimin kalitesi ve etkinliği, öğretmenlerin bu konudaki bilgi, beceri ve öz-yeterlik algılarına bağlıdır. Öz-yeterlik, bireyin belirli bir görevi başarılı bir şekilde gerçekleştirebileceğine dair inancını ifade eder ve bu inanç, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarını, motivasyonlarını ve öğrencilere yaklaşımlarını doğrudan etkiler.

Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik öz-yeterlik algılarının, çeşitli demografik değişkenlere göre nasıl şekillendiği konusu, literatürde yeterince incelenmemiştir. Bu bağlamda, öğretmenlerin yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, görev yaptığı okuldaki süre ve mesleki kıdem gibi değişkenlere göre üstün yeteneklilere yönelik öz-yeterlik algılarının nasıl değiştiğini anlamak, bu alandaki bilgi boşluğunu dolduracaktır.

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitim hakkındaki öz-yeterlik algılarının, belirtilen demografik değişkenlere göre nasıl değiştiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın temel amacı şunlardır:

1. Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik öz-yeterlik algılarının yaşlarına göre değişip değişmediğini belirlemek.
2. Öğretmenlerin bu öz-yeterlik algılarının cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, çalıştığı okuldaki süre ve mesleki kıdeme göre nasıl farklılık gösterdiğini saptamak.
3. Elde edilen bulguları, literatürdeki diğer çalışmalarla karşılaştırarak öğretmenlerin üstün yeteneklilere yönelik öz-yeterlik algılarının genel bir profilini çıkarmak.

Araştırmanın sonuçları, eğitim politikalarının, öğretmen eğitimi programlarının ve üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitim uygulamalarının geliştirilmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

1.5. Problem Cümlesi

Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algılarıyla demografik özellikleri arasında anlamlı ilişki var mı?

1.6. Alt Problemler

1. Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algıları yaşa göre farklılık gösterir mi?
2. Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algıları cinsiyete göre farklılık gösterir mi?
3. Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algıları medeni duruma göre farklılık gösterir mi?
4. Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algıları öğrenim durumuna göre farklılık gösterir mi?
5. Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algıları çalışılan okulda görev yapma süresine göre farklılık gösterir mi?
6. Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algıları mesleki kıdem süresine göre farklılık gösterir mi?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi açıklanmaktadır.

2.1. Araştırma Deseni

Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algılarının demografik özelliklerle ilişkisinin tespit edilmesini amaçlayan bu çalışmada yöntem olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modele göre iki değişken arasındaki ilişkinin niteliği ortaya konmaktadır (Karasar, 2007).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini, 2022 – 2023 eğitim - öğretim yılında İstanbul ili Avcılar ilçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Çalışma grubunda 120 öğretmen yer almıştır. Tablo 1’de çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin demografik yapıya göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Yapıya Göre Dağılımı

Gruplar		f	Yüzde
Yaş	25-35	25	20,83
	36-45	71	59,17

	46-60	24	20,00
Cinsiyet	Kadın	93	77,50
	Erkek	27	22,50
Medeni Durum	Evli	88	73,33
	Bekar	32	26,67
Öğrenim Durumu	Lisans	103	85,83
	Yüksek Lisans	17	14,17
Okulda Görev Yapma Süresi	1-5 yıl	55	45,83
	6-10 yıl	41	34,17
	11-20 yıl	21	17,50
	21 yıl ve üzeri	3	2,50
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	14	11,67
	6-10 yıl	12	10,00
	11-20 yıl	61	50,83
	21 yıl ve üzeri	33	27,50
TOPLAM		120	100

Tablo 1 incelendiğinde 93 kadın katılımcı, 27 erkek katılımcı olmak üzere toplam 120 kişilik çalışma grubunun olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Öz-Yeterlik Ölçeği: Taslak ölçek İstanbul Aydın Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde eğitim gören sınıf, okul öncesi, fen bilgisi, matematik öğretmenliği bölümünde okuyan 252 kişilik öğretmen grubuna uygulanmıştır. Kodlamada Hiçbir zaman 1, Nadiren 2, Bazen 3, Çoğunlukla 4, Her zaman 5 dikkat edilmiştir. Öğretmenlerin demografik bilgileri ve taslak tutum ölçeğinden elde edilen veriler SPSS 19.0 programına girilmiştir. Tortop ve Akyıldız (2018) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin KMO değeri, ,917; açıklanan toplam varyans %76,2; ölçeğin toplam güvenirlik katsayısı $\alpha = ,94$ olarak bulunmuştur. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır.

2.4. Veri Toplama Süreci

Anket formu öğretmenlere Google Form ile iletilmiş ve yanıtlar alınmıştır.

2.5. Veri Analizi

Çalışmada SPSS 26.0 programı kullanılmış ve analizler Anova ve T-testi ile gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın verilerine dayalı olarak elde edilen bulgulara ve bulgulara ait yorumlara yer verilmektedir.

3.1. Birinci probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algılarının yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Üstün Yetenekliler Eğitime İlişkin Öz-Yeterlik Algılarının Yaş Bakımından İncelenmesi

	Yaş	n	Ort.	ss	t	p
Üstün Yetenekliler Eğitime İlişkin Öz-Yeterlilik	25-35	25	3,6262	,33263		
	36-45	71	3,5358	,50153	,367	,694
	46-60	24	3,5721	,43519		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algılarının yaş durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.2. İkinci probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algılarının cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Üstün Yetenekliler Eğitime İlişkin Öz-Yeterlik Algılarının Cinsiyet Bakımından İncelenmesi

	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	p
Üstün Yetenekliler Eğitime İlişkin Öz-Yeterlilik	Kadın	93	3,5728	,44030	,485	,248
	Erkek	27	3,5242	,51471		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algılarının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.3. Üçüncü probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitime ilişkin öz-yeterlik algılarının medeni durum bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Üstün Yetenekliler Eğitime İlişkin Öz-Yeterlik Algılarının Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

	Medeni Durum	n	Ort.	ss	t	p
Üstün Yetenekliler Eğitime İlişkin Öz-Yeterlilik	Evli	88	3,5830	,48573	,842	,036
	Bekar	32	3,5036	,36362		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterlik algılarının medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre evlilerin puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.4. Dördüncü probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterlik algılarının öğrenim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Üstün Yetenekliler Eğitimine İlişkin Öz-Yeterlik Algılarının Öğrenim Durumu Bakımından İncelenmesi

	Öğrenim Durumu	n	Ort.	ss	t	p
Üstün Yetenekliler Eğitimine İlişkin Öz-Yeterlilik	Lisans	103	3,5624	,47091	,029	,567
	Yüksek Lisans	17	3,5588	,36693		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterlik algılarının eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterlik algılarının çalışılan okulda görev yapma farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Üstün Yetenekliler Eğitimine İlişkin Öz-Yeterlik Algılarının Çalışılan Okulda Görev Yapma Süresi Bakımından İncelenmesi

	Okulda Görev Süresi	n	Ort.	ss	F	p
Üstün Yetenekliler Eğitimine İlişkin Öz-Yeterlilik	1-5 yıl	55	3,5538	,45143	1,454	,231
	6-10 yıl	41	3,4944	,38992		
	11-20 yıl	21	3,7363	,56974		
	21 yıl ve üzeri	3	3,4103	,38526		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterlik algılarının çalışılan okulda görev yapma süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.6. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterlik algılarının mesleki kıdem süresi bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Üstün Yetenekliler Eğitimine İlişkin Öz-Yeterlik Algılarının Mesleki Kıdem Bakımından İncelenmesi

	Mesleki Kıdem	n	Ort.	ss	F	p
Üstün Yetenekliler Eğitimine İlişkin Öz-Yeterlilik	1-5 yıl	14	3,6236	,24843	,559	,643
	6-10 yıl	12	3,4712	,35973		
	11-20 yıl	61	3,5303	,49135		
	21 yıl ve üzeri	33	3,6270	,49081		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterlik algılarının mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001), öğretmenlerin öz-yeterlik algıları üzerine geniş bir literatür incelemesi yapmışlardır. Ancak, bu çalışmada yaştan öz-yeterlik üzerindeki etkisine spesifik olarak odaklanılmamıştır. Bu, yaştan öğretmenlerin öz-yeterlik algıları üzerinde belirleyici bir faktör olmadığını teyit edebilir.

Cinsiyetin öğretmenlerin öz-yeterlik algısı üzerinde belirgin bir etkisi olmadığına dair birçok çalışma mevcuttur. Gibbons ve Borders (2010) da cinsiyetin öğretmenlerin öz-yeterlik algıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını belirtmiştir.

Bu bulgu, literatürde sıkça rastlanmayan bir sonuçtur. Bununla birlikte, Ross ve ark (1996) öğretmenlerin sosyal destek sistemlerinin öz-yeterlik algıları üzerinde etkili olabileceğini belirtmiştir. Bu nedenle, evli öğretmenlerin daha güçlü bir sosyal destek sistemine sahip olmaları, öz-yeterlik algılarını olumlu etkiliyor olabilir.

Öğretmenlerin öz-yeterlik algıları üzerinde eğitim durumunun, görev süresinin veya mesleki kıdemin anlamlı bir etkisinin olmadığına dair literatürde çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Wolters ve Daugherty (2007) eğitim seviyesinin ve kıdemin öğretmenlerin öz-yeterlik algıları üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermiştir.

4.1. Öneriler

Yaş faktörünün öğretmenlerin üstün yeteneklilere yönelik öz-yeterlik algıları üzerinde belirgin bir etkisi olmadığı görülmektedir. Bu nedenle, kurumlar ve eğitim politikaları,

öğretmenlerin yaşı yerine diğer potansiyel değişkenlere odaklanarak eğitim ve destek programları oluşturmalarıdır.

Cinsiyetin, öğretmenlerin üstün yeteneklilere yönelik eğitimdeki öz-yeterlik algısı üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Bu durum, eğitim politikalarında ve öğretmen eğitim programlarında cinsiyet özgül yaklaşımlardan kaçınılması gerektiğini önermektedir.

Evlilik durumunun, öğretmenlerin öz-yeterlik algıları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Bu, bekar öğretmenler için özgün destek programları veya mentorluk sistemleri oluşturulmasının yararlı olabileceğini göstermektedir.

Eğitim durumu, görev yapma süresi veya mesleki kıdemin öğretmenlerin öz-yeterlik algıları üzerinde belirleyici olmadığı anlaşılmaktadır. Bu, kurumların öğretmenleri desteklerken bu değişkenlere odaklanmak yerine, öğretmenlerin çeşitli deneyimler kazanmalarını sağlayacak çeşitli mesleki gelişim fırsatları sunmasının daha etkili olabileceğini işaret ediyor.

Gelecekteki çalışmaların, öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik öz-yeterlik algılarını etkileyen diğer potansiyel faktörleri belirlemek üzere geniş kapsamlı ve çeşitlendirilmiş yöntemlerle gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*, New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.
- Bildiren, A. (2018). *Üstün yetenekli çocuklar*, (4.Baskı).Ankara: Pegem Akademi
- El Khoury, S., ve Al-Hroub, A. (2018). *Gifted education in Lebanese schools: Integrating theory, research, and practice*. Springer.
- Gaines, M. L. (2018). *Exploring the impact of elementary principals perceptions of gifted education programs*. (doctoral dissertation), University of Maryland, College Park.
- Gallagher, M.W. (2012). *Self efficacy*. (Ed. V.S. Ramachandran), 314-320. *Encyclopedia of human behavior* (Second Edition), Volume 1, A-D. San Diego: Academic Press.
- Gibbons, M. M., & Borders, L. D. (2010). A measure of college-going self-efficacy for middle school students. *Professional School Counseling*, 13(4), 234-243.
- Gür, Ç. (2017). *Eğitimsel ve sosyal -duygusal bakış açılarıyla üstün yetenekli çocuklar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güven, İ. (2018). *Türk eğitim tarihi*. (7.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Karasar N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koçak, S.S. (2020). *Üstün yetenekli çocukların sosyal duygusal gelişimlerine yönelik geliştirilen psiko-eğitim programının etkisi*. (doktora tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Pajares, F. (2002). Gender and perceived self-efficacy in self-regulated learning. *Theory into Practice*.41(2), 116-125.

Ross, J. A., Cousins, J. B., & Gadalla, T. (1996). Within-teacher predictors of teacher efficacy. *Teaching and Teacher Education*, 12(4), 385-400.

Stephens, K. R. (2018). *Applicable federal and state policy, law, and legal considerations in gifted education*. In Handbook of giftedness in children (pp. 163-182). Springer, Cham.

Tortop, H. S., ve Akyıldız, V. (2018). Öğretmenler için üstün yetenekliler eğitime yönelik stem özyeterlik ölçeği geliştirme çalışması. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 5(3), 11-22

Tschannen-Moran, M., & Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and teacher education*, 17(7), 783-805.

Wolters, C. A., & Daugherty, S. G. (2007). Goal structures and teachers' sense of efficacy: Their relation and association to teaching experience and academic level. *Journal of Educational Psychology*, 99(1), 181.